

خسرو روزبه

درفش کاویانی دوران

رضا روستا

روزبه در آخرین دفاع قبل از اعدامش چنین گفت:
"اگر حفظ زندگی به قیمت از دادن شرف و رسوائی و صرفنظر کردن از عقاید و آمال اجتماعی و سیاسی انسان تمام شود، مرگ صد بار به این زندگی تنگ آور ترجیح دارد!"

خسرو روزبه دارای اراده آهنین، ایمانی راسخ به کمونیسم، و در راه نهضت کارگری و استقلال ملی ایران، انسانی جانباز و فداکار بود. روزبه در ۱۵ آوریل ۱۹۱۵ در بحبوحه جنگ بین المللی اول در خانواده افسر متوسط الحالی متولد شد. پس از تحصیلات مقدماتی در ملایر و متوسطه در تهران وارد دانشکده فنی شد. نیازمندیهای خانوادگی خسرو روزبه را وادار کرد که از دانشکده فنی دست برداشته وارد دانشکده افسری بشود و تحصیلات خود را ادامه دهد.

در دانشکده افسری او در رشته توپخانه وارد شد و در سال ۱۹۲۷ دانشکده افسری را تمام کرد.

خسرو روبه دارای استعداد، ذکاوت و هوش فراوان بود. او در زمان خدمت نظامی خود در رشته توپخانه، موفق به یک سلسله اختراعات با ارزش شد. علاوه بر این، خسرو روزبه یک سلسله کتب نظامی تالیف نمود که بعد از سالها هنوز در ارتش ایران مورد استفاده است. با توجه به هوش و ذکاوت خسرو روبه، هنوز مدتی از خدمت او در ارتش نگذشته بود که به تدریس در دانشکده افسری دعوت شد.

از جمله تالیفات خسرو روزبه **تاریخ مختصر جنگ دوم جهانی**، در باره اتحاد جماهیر شوروی، جنگ در کره و یک رشته تالیفات و ترجمه های دیگرست.

هنگام خدمت در ارتش حقایق برای خسرو روزبه روشن شد و فهمید که هیئت حاکمه از آن جمله افسران ارشد، غالباً فاسد، دزد، رشوه گیر و در خدمت عمال خارجی هستند. خسرو روزبه تصمیم قطعی گرفت که در مبارزه برای تحول بنیادی کشور شرکت فعال کند. در همین اوقات او به نوشتن کتاب **"اطاعت کورکورانه"** و سایر تالیفات موفق شد.

در سال ۱۹۴۳ خسرو روزبه به عضویت حزب توده ایران نائل آمد و در اثر پشتکار و فداکاری و زحمات طاقت فرسایش در راه پیشرفت آرمان و آمال حزب، در سالهای قبل از گرفتاریش، پلنوم چهارم حزب توده ایران، خسرو روزبه را به اتفاق آراء به عضویت کمیته مرکزی انتخاب کرد.

خسرو روزبه آثار بانیان مارکسیسم-لنینیسم را به خوبی مطالعه کرده بود و به یک مارکسیست لنینیست مجرب مبدل شده بود.

خسرو روزبه با کمک سایر افسران مومن به ایدال حزب توده ایران مانند سرهنگ سیامک و سرهنگ مبشری به تشکیل سازمان افسری حزب توده ایران مبادر ورزد که در آن بیش از هفتصد نفر افسر آزادیخواه ایران شرکت داشتند.

دولت ایران سه مرتبه خسرو روزبه را دست گیر کرد ولی او توانست به کمک حزب و دوستان خود از زندان فرار کند. خسرو پس از فرار از زندان در ایران و تهران ماند و به مبارزه ادامه داد. خسرو روزبه مخالف مهاجرت و خارج شدن رفقا از ایران بود و عقیده داشت باید در جبهه مبارزه ماند و زحمتکشان را متشکل کرد و رژیم جابر عامل امپریالیزم را از بین برد و میهن را آزاد کرد.

در سال ۱۳۳۳ سازمان افسری حزب توده ایران کشف گردید و چندین صد نفر از رهبران و اعضای این سازمان توقیف شدند و عده ای در حدود سی نفر از بهترین افسران میهن پرست کشور ما به دستور شاه تیرباران شدند. ولی دژخیمان شاه موفق به دستگیری خسرو روزبه نشدند. سال بعد بر اثر خیانت بعدی (متقی و قریشی و سایر مرتدین) روز ششم ژوئیه ۱۹۵۷ ساعت ۹ بعد از ظهر خسرو روزبه پس از زخمی شدن به دست دژخیمان دولت محمدرضا شاه گرفتار شد.

در موقع گرفتاری روزبه قهرمانی بی نظیری از خود بروز داد و پس از یک مقاومت شجاعانه بالاخره در اثر اصابت تیر و محاصره از پای درآمد و در زندان قزل قلعه به طور انفرادی زندانی گردید.

مدت نه ماه با شرایط بسیار سخت در این سیاه چال بود و از هر گونه ملاقاتی با اقوام و خویشاوندان خود محروم و ممنوع بود.

خسرو روزبه مردی دانشمند بود و در علوم اجتماعی، ریاضی، ادبیات و شطرنج مهارت داشت. از صفات بارز خسرو روزبه تهور و بی باکی و پاکدامنی و جانبازی است.

خسرو روزبه در محاکمه نظامی گفت:

"هدف ما (حزب توده ایران) آزادی خلق و از بین بردن استثمار بشر از بشر است. او اظهار عقیده کرد که رژیم سلطنت با توسعه و تکامل جامعه امروزی ایران منافات دارد. لذا من علیه سلطنت بوده و هستم.

روزبه در محکمه اظهار داشت- به اثبات رساند- که در ایران مشروطه و قانون اساسی وجود ندارد. مشروطه ایران شیری بی یال و دم و اشکم است. نمایندگان مجالس شه ساخته، نماینده ملت نیستند. او گفت:

"من برای ایجاد جامعه نوین که برای خلق محبوب من آزادی و رفاه و خوشبختی در بر داشته باشد مبارزه کرده و مینمایم. دل و جان و تمام پوست، ریشه و رگ بدنم آمیخته به حزب توده ایران است. عهد و پیمانی که با این حزب بسته ام، قول و امضائی که داده ام هرگز نقض نخواهم کرد و برای چند روز زندگی، شرافت خود را لکه دار نمی نمایم و مرگ را برای خاطر میهن و آزادی و نجات زحمتکشان با آغوش باز استقبال مینمایم و یقین دارم که از هر قطره خون مبارزینی برخاسته و علیه ظلم و استبداد و استثمار نبرد خواهند کرد و بالاخره جامعه نوین را که در آن استثمار بشر از بشر ناپود گردد برقرار خواهد کرد."

خسرو روزبه علیرغم اعتراضات احزاب و مجامع ترقیخواه جهان، سپیده دم روز ۱۱ مه ۱۹۵۸ به دستور رژیم جبار محمدرضا شاه اعدام شد.

زندگی، مبارزه و تهور و جانبازی رفیق خسرو روزبه الهام دهنده نسل حاضر و آینده در مبارزه علیه رژیم استبدادی و دیکتاتوری و سرنگونی هیئت حاکمه جبار امروزی ایران است.

اگر حیدرخان عموغلی، دکتر ارانی و خسرو روزبه و ده ها مبارز آزادی ایران را دولت های دست نشانده امپریالیزم در ایران از بین بردند ولی ملت و زحمتکشان ایران و طبقه کارگر را هرگز نمی توانند از بین ببرند و مبارزه تا پیروزی کامل ادامه خواهد داشت.